

UZASADNIENIE

projektu rozporządzenia Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „Stargard-Południe” w Stargardzie Szczecińskim

Podstawą do wydania ww. rozporządzenia jest, zgodnie z przepisem art. 58 ust. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r. poz. 145, z póź. zm.), wniosek właściciela ujęcia wody podziemnej „Stargard-Południe” – tj. wniosek Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Stargardzie Szczecińskim.

Przedmiotowy wniosek obejmuje następujące dokumenty:

- „Wniosek o ustanowienie strefy ochronnej (teren ochrony bezpośredniej i teren ochrony pośredniej) ujęcia wód podziemnych ”Stargard-Południe” w Stargardzie Szczecińskim”, opracowany w listopadzie 2013r.,
- „Aneks do wniosku o ustanowienie strefy ochronnej (teren ochrony bezpośredniej i teren ochrony pośredniej) ujęcia wód podziemnych „Stargard-Południe” w Stargardzie Szczecińskim”, opracowany w marcu 2014r.,
- „Dokumentacja geologiczna zasobów wód podziemnych z utworów czwartorzędowych, rejon Stargardu Szczecińskiego”, opracowana w kwietniu 1987r. i zatwierdzona decyzją Głównego Geologa Kraju z dnia 16.04.1987r., znak: KDH/013/5233/M/87,
- „Dodatek nr 1 do dokumentacji hydrogeologicznej ujęcia wód podziemnych „Stargard-Południe” w Stargardzie Szczecińskim, ul. Warszawska”, opracowany w listopadzie 2012r. i zatwierdzony decyzją Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 17.12.2012r., znak: WOŚ.III.7431.7.2012.ZN.

Potrzeba ustanowienia strefy ochronnej przedmiotowego ujęcia wynika z konieczności zapewnienia odpowiedniej jakości ujmowanej wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, a także ze względu na ochronę zasobów wodnych. Ustanowienie terenu ochrony pośredniej podlega ocenie hydrogeologicznej, opartej na obliczeniach i badaniach, zmierzających do określenia obszaru, na którym czas migracji potencjalnych zanieczyszczeń do ujęcia jest mniejszy od 25 lat. Przedmiotowe ujęcie zlokalizowane jest w południowej części Stargardu Szczecińskiego, w obszarze zabudowy mieszkaniowej, działalności produkcyjnej oraz w sąsiedztwie terenów upraw rolniczych. W związku z powyższym występują potencjalne i wielorakie, pod względem charakteru oddziaływania, ogniska zanieczyszczeń, co sprawia, że wody tego ujęcia są szczególnie narażone na niebezpieczeństwo. Zasilanie poziomu wodonośnego odbywa się drogą infiltracji opadów atmosferycznych oraz regionalnego dopływu od wschodu z wyżej położonych obszarów. Największym zagrożeniem dla jakości wód podziemnych przedmiotowego ujęcia jest strefa doliny Iny, gdzie aluwialny górny poziom wodonośny nie posiada izolacji oraz występują liczne strefy kontaktu pomiędzy górnym i środkowym – ujmowanym na ujęciu poziomem wodonośnym. Dodatkowo pobór wody z ujęcia i generowane z tego powodu depresje wód podziemnych stymulują proces przesiąkania wód z górnego – aluwialnego poziomu do ujmowanej warstwy wodonośnej.

Szczegółowe warunki hydrogeologiczne niezbędne do wyznaczenia strefy ochronnej (w tym obszar zasilania ujęcia oraz obszar wyznaczony 25 letnim czasem wymiany wody w warstwie wodonośnej) zostały przedstawione w sporządzonym w 2012 r „Dodatku nr 1 do dokumentacji hydrogeologicznej ujęcia wód podziemnych „Stargard-Południe” w Stargardzie Szczecińskim, ul. Warszawska”. Ww. dodatek zawiera obliczeniowe wymiarowanie terenu ochrony pośredniej w oparciu o hydrogeologiczny model numeryczny obszaru ujęcia. Głównym celem wykonywanych badań modelowych było stworzenie wiarygodnego modelu hydrogeologicznego dla rejonu przedmiotowego ujęcia wód podziemnych w oparciu o rzeczywiste dane pomiarowe ze studni. Kolejnym etapem badań było przeprowadzenie symulacji dla odwzorowania obszaru spływu wód

do ujęcia (OSW) a następnie strefy zasobowej ograniczonej izochroną czasu dopływu wód do ujęcia, wynoszącą 25 lat.

Strefa ochronna została ustanowiona na obszarze występowania aluwialnego poziomu wodonośnego w dolinie Iny, gdzie w poziomie międzyglinowym następuje eksploatacja wód podziemnych. Pobór wód z poziomu międzyglinowego zwiększa różnicę ciśnień pomiędzy ujmowanym a aluwialnym poziomem. Takie warunki stymulują ewentualne przepływy wód pomiędzy ww. poziomami.

Uwzględniając zapisy w ww. Dodatku oraz obowiązujące przepisy dotyczące stanowienia stref ochronnych ujęć wód podziemnych, dla zapewnienia odpowiedniej jakości wody ujmowanej, a także ze względu na ochronę zasobów wodnych, we „Wniosku o ustanowienie strefy ochronnej (teren ochrony bezpośredniej i teren ochrony pośredniej) ujęcia wód podziemnych „Stargard-Południe” w Stargardzie Szczecińskim” i „Aneksie do wniosku o ustanowienie strefy ochronnej (teren ochrony bezpośredniej i teren ochrony pośredniej) ujęcia wód podziemnych „Stargard-Południe” w Stargardzie Szczecińskim” zaproponowano zakazy uniemożliwiające wykonywanie robót oraz innych czynności powodujących zmniejszenie przydatności ujmowanej wody i wydajności ujęcia.

Szczegółowe uzasadnienie treści rozporządzenia w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „Stargard-Południe” w Stargardzie Szczecińskim i wprowadzanych na jej obszarze zakazów i nakazów przedstawia się następująco:

1. Uzasadnienie dotyczące zakazów i nakazów wprowadzonych na terenie ochrony bezpośredniej.

1.1. Zgodnie z art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne, na terenie ochrony bezpośredniej ujęć wody zabronione jest użytkowanie gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody. Przepisy ww. artykułu są bezwzględnie obowiązujące i nie podlegają modyfikacjom. W związku z powyższym zaproponowano ustawowe brzmienie zapisu dotyczące tego zakazu.

1.2. Zgodnie z art. 53 ust. 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne na terenie ochrony bezpośredniej nakazano odprowadzać wody opadowe w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody, odprowadzać poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń do poboru wody, ograniczyć do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody oraz zagospodarować teren zielenią.

1.3. Na podstawie art. 53 ust. 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne nakazano ogrodzić teren ochrony bezpośredniej, a na ogrodzeniu umieścić tablice zawierające informacje o ujęciu wody i zakazie wstępu osób nieupoważnionych. Nie wprowadzono natomiast nakazu dotyczącego rozmieszczenia stałych znaków stojących lub pływających z uwagi na to, że granica terenu ochrony bezpośredniej nie przebiega przez wody powierzchniowe.

2. Uzasadnienie dotyczące zakazów, nakazów i ograniczeń wprowadzonych na terenie ochrony pośredniej.

2.1. Przy zakazie wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi wprowadzono wyjątek dotyczący możliwości wprowadzenia: oczyszczonych ścieków ze stacji uzdatniania wody, oczyszczonych wód opadowych i roztopowych oraz wód opadowych i roztopowych, które mogą być wprowadzane do wód i do ziemi bez oczyszczenia. Zgodnie z § 19 ust. 2 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 r. *w sprawie warunków jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego* (Dz. U. Nr 137, poz. 984 oraz z 2009 r. Nr 27 poz. 169), wody opadowe i roztopowe ujęte w szczelne, otwarte lub zamknięte systemy kanalizacyjne pochodzące z powierzchni innych niż z zanieczyszczonej powierzchni szczelnej terenów przemysłowych, składowych, baz transportowych, portów, lotnisk,

miast, budowli kolejowych, dróg zaliczanych do kategorii dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych klasy G, z parkingów o powierzchni powyżej 0,1 ha oraz z powierzchni szczelnej obiektów magazynowania i dystrybucji paliw, mogą być wprowadzane do wód lub do ziemi bez oczyszczenia. Dopuszczenie wymienionego wyjątku na terenie ochrony pośredniej nie będzie stanowić zagrożenia dla jakości ujmowanych wód oraz wpłynie dodatkowo na zwiększenie zasilania użytkowego poziomu wodonośnego. Uwzględniając powyższe dopuszczono wprowadzenie tych wód na terenie ochrony pośredniej tego ujęcia.

2.2. Zakaz rolniczego wykorzystania ścieków jest konieczny dla zapewnienia odpowiedniej jakości wód podziemnych ujmowanych na ujęciu. Rolnicze wykorzystanie ścieków powoduje, iż na dużych obszarach wody podziemne, w wyniku infiltracji, zanieczyszczane są przede wszystkim przez azotany, siarczany, chlorki oraz inne substancje zawarte w ściekach.

2.3. Zakaz przechowywania lub składowania odpadów promieniotwórczych wprowadzono z uwagi na toksyczny charakter tych substancji zagrażających zdrowiu ludzkiemu, nawet, gdy występują w nieznacznych ilościach oraz brak dostatecznej izolacji warstwy wodonośnej.

2.4. Zakaz stosowania nawozów wprowadzono ze względu na zagrożenie zanieczyszczenia wód podziemnych, między innymi, związkami azotowymi. Stosownie do § 3 ust. 4a pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 kwietnia 2008 r. w sprawie szczegółowego sposobu stosowania nawozów oraz prowadzenia szkoleń z zakresu ich stosowania (Dz. U. Nr 80, poz. 479, z późn. zm.), w brzmieniu obowiązującym od dnia 24 września 2013 r., nawozy stosuje się na gruntach rolnych w odległości co najmniej 20 m od ujęcia wody, jeżeli nie ustanowiono strefy ochronnej na podstawie przepisów ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne. Oznacza to, że w strefach ochronnych nie ma już absolutnego zakazu stosowania nawozów i stosowanie nawozów w strefie ochronnej ujęcia wody wynika wyłącznie w akcie ustanawiającego strefę ochronną ujęcia wody.

2.5. Zakaz stosowania środków ochrony roślin, które według zezwolenia na wprowadzenie środków ochrony roślin do obrotu lub pozwolenia na handel równoległy są klasyfikowane jako niebezpieczne dla środowiska oraz środków ochrony roślin do celów badań lub rozwoju, wprowadzono uwzględniając występowanie na obszarze strefy ochronnej gruntów ornych, lasów, łąk i pastwisk oraz ogródków przydomowych. Zakaz ten ma na celu wyeliminowanie, na terenie strefy ochronnej, stosowania środków ochrony roślin uznanych jako niebezpieczne dla środowiska. Są to przede wszystkim środki bardzo toksyczne, rakotwórcze, szkodliwe i drażniące, mogące powodować długo utrzymujące się niekorzystne zmiany w środowisku. Środki ochrony roślin mogą być sklasyfikowane jako niebezpieczne dla środowiska zgodnie z dyrektywą 1999/45/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31.05.1999 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do klasyfikacji, pakowania i etykietowania preparatów niebezpiecznych (Dz. Urz. UE L200 z 30.07.1999 r., str. 1, z późn. zm.). Na terenie ochrony pośredniej dopuszczalne będzie zatem stosowanie środków ochrony roślin, które według zezwolenia na wprowadzenie środków ochrony roślin do obrotu lub pozwolenia na handel równoległy nie są klasyfikowane jako niebezpieczne dla środowiska oraz środków zawierających wyłącznie jedną lub więcej substancji podstawowych. W myśl bowiem art. 28 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczącego wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylającego dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 1, z późn. zm.), oprócz środków ochrony roślin, które uzyskały zezwolenie na wprowadzanie środka ochrony roślin do obrotu w danym państwie członkowskim UE, można stosować także: środki zawierające wyłącznie jedną lub więcej substancji podstawowych, środki ochrony roślin do celów badań lub rozwoju oraz środki ochrony roślin, dla których udzielono pozwolenia na handel równoległy.

2.6. Zakaz budowy autostrad, dróg ekspresowych oraz torów kolejowych wprowadzono ze względu na niekorzystne warunki hydrogeologiczne (słabą izolację warstwy wodonośnej), uwzględniając możliwość wystąpienia nagłych awarii.

2.7. Zakaz lokalizowania zakładów przemysłowych wprowadzono z uwagi na wpływ zakładów przemysłowych na jakość wód podziemnych, który jest zwykle wyraźny zarówno w zakresie zmian składu chemicznego, jak też w postaci skażeń bakteriologicznych, a w tym przypadku wynika przede wszystkim ze słabej izolacji warstwy wodonośnej. Zagrożenie dla jakości wód podziemnych stanowią mogą gromadzone i wytwarzane znaczne ilości ścieków i odpadów poprodukcyjnych.

2.8. Zakaz lokalizowania ferm chowu lub hodowli zwierząt jest konieczny z braku dostatecznej izolacji warstwy wodonośnej, gdyż powstająca w tych obiektach duża i skoncentrowana ilość odchodów zwierzęcych może powodować zanieczyszczenie wód podziemnych o znacznym zasięgu. Skutkiem skażenia tych wód jest zwykle wzrost zawartości różnych związków azotu, zmiana barwy, zapachu oraz możliwość występowania zanieczyszczeń bakteriologicznych.

2.9. Zakaz lokalizowania magazynów produktów ropopochodnych, a także rurociągów do ich transportu z wyłączeniem naziemnych zbiorników gazu płynnego oraz magazynów butli z gazem płynnym zaproponowano, ze względu na specyficzne cechy tych substancji, m.in. lepkość, gęstość, rozpuszczalność, odporność na biodegradację, powodujące iż substancje te łatwo przenikają do wód podziemnych i nawet w małych ilościach powodują trwałe skażenie dużych ilości wód podziemnych. Zgodnie z § 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 243, poz. 2063 z późn. zm.) stacja paliw płynnych to obiekt budowlany w skład którego mogą wchodzić: budynek, podziemne zbiorniki magazynowe paliw płynnych, podziemne i nadziemne zbiorniki gazu płynnego, odmierzacze paliw płynnych i gazu płynnego, instalacje technologiczne, w tym urządzenia do magazynowania i załadunku paliw płynnych oraz gazu płynnego, instalacje wodno – kanalizacyjne i energetyczne, podjazdy i zadaszenia oraz inne urządzenia usługowe i pomieszczenia pomocnicze, a więc zaproponowany zakaz uniemożliwia lokalizowanie stacji paliw, również stacji paliw gazu płynnego LPG. Z zakazu wyłączono nadziemne, przydomowe zbiorniki gazu płynnego, które wykorzystywane są przez indywidualne gospodarstwa między innymi do ogrzewania budynków. Wprowadzony wyjątek nie stanowi zagrożenia dla wód podziemnych, a ewentualne wycieki parują do atmosfery i nie przedostają się do wód podziemnych. Wprowadzony zakaz nie dotyczy natomiast lokalizowania gazociągów gazu ziemnego z uwagi na to, że w odróżnieniu od gazu płynnego gaz ziemny nie jest produktem ropopochodnym.

2.10. Zakaz lokalizowania składowisk odpadów wprowadzono w sposób ogólny, bez wskazywania określonego typu składowisk. Wpływ składowisk odpadów na jakość wód podziemnych jest zwykle wyraźny zarówno w zakresie zmian składu chemicznego, jak też w postaci skażeń bakteriologicznych, a w tym przypadku wynika przede wszystkim z braku izolacji warstwy wodonośnej.

2.11. Zakaz mycia pojazdów mechanicznych, poza myjniemi samochodowymi wprowadzono z uwagi na ochronę jakości ujmowanej wody przed zanieczyszczeniem substancjami ropopochodnymi i detergentami.

2.12. Zakaz naprawiania i obsługi pojazdów mechanicznych wprowadzono ze względu na zagrożenie zanieczyszczeniem warstwy wodonośnej substancjami ropopochodnymi. Zakaz nie obejmuje naprawy i obsługi pojazdów prowadzonej na terenie zakładów usługowych posiadających uszczelnioną nawierzchnię uniemożliwiającą przedostawanie się wód opadowych i roztopowych do poziomów wodonośnych zasilających ujęcie wody oraz wyposażonych w urządzenia oczyszczające i systemy odprowadzające ścieki.

2.13. Lokalizacja parkingów bez odpowiedniego uszczelnienia nawierzchni oraz odprowadzania wód opadowych i roztopowych może spowodować wprowadzenie do warstwy wodonośnej substancji ropopochodnych, które powodują silne zanieczyszczenie wód podziemnych.

2.14. Zakaz lokalizowania ujęć wody podziemnej jest niezbędny ze względu na ochronę obszaru zasobowego ujęcia w obrębie którego „tworzy” się zasadnicza część jego zasobów

eksploatacyjnych. Zakaz ten nie dotyczy ujęć istniejących, a więc ich rozbudowy, modernizacji oraz wykonywania studni zastępczych (awaryjnych).

2.15. Zakaz lokalizowania cmentarzy oraz grzebania zwłok zwierzęcych wynika z faktu zagrożenia zanieczyszczenia wód podziemnych znaczną ilością substancji organicznych oraz bakterii i wirusów.

2.16. Z uwagi na brak dostatecznej izolacji warstwy wodonośnej wystąpiła konieczność wprowadzenia zakazu wydobywania kopalin. W wyniku ewentualnej eksploatacji ułatwiony byłby dostęp zanieczyszczeń do wód podziemnych.

2.17. Zakaz wykonywania odwodnień budowlanych wprowadzono ze względu na ochronę jakości wody oraz ochronę zasobów ujęcia. Ujmowana warstwa wodonośna jest podatna na wpływ czynników antropogenicznych z uwagi na brak odpowiedniej izolacji. Wprowadzono wyjątek dla odwodnień krótkotrwałych, ponieważ mają one niewielki zasięg oddziaływania i nie powodują znacznego obniżenia zwierciadła wody.

2.18. Zakaz lokalizowania budynków, dla których nie przewiduje się odprowadzania ścieków wyłącznie do sieci kanalizacji wprowadzono ze względu na zagrożenie zanieczyszczenia wód podziemnych substancjami zawartymi w ściekach. Wprowadzony zakaz uniemożliwi lokalizowanie na terenie ochrony pośredniej ujęcia budynków, z których ścieki nie będą odprowadzane do kanalizacji.

Zgodnie z art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. *o wojewodzie i administracji rządowej w województwie* (Dz. U. Nr 31, poz. 206, z późn. zm.) projekt przedmiotowego rozporządzenia został uzgodniony z Wojewodą Zachodniopomorskim.